

Eerste festival zindert na

Kleutertheater wast uit de kluiten

“Beton” door
Pantarei – Foto
Patrick De
Spiegelaere

Het eerste kleutertheaterfestival is al een paar maanden achter de rug, maar de gevolgen ervan zinderen nog na. Al was het maar door de ruime belangstelling van de media, of door de mogelijke misvatting om wat in Tielt gepresenteerd werd, als een doorsnede van het Nederlandstalige kindertheateraanbod te beschouwen. In elk geval zijn de niet-ingeloste verwachtingen bij de toespraak van de Gemeenschapsminister van Cultuur, Patrick Dewael, nog niet verteerd. Tielt was echter vooral een festival dat alle moeilijkheden, maar evenzeer alle mogelijkheden van het kindertheater even op een rij zette. Omdat een gefundeerd beleid nog geen concrete vorm heeft gekregen, is het gebeuren zeker bruikbaar voor een grondige analyse op nationaal vlak.

Dan kan de door het kindertheater bewezen en door de minister onderschreven stelling dat kindertheater een volwaardige theatervorm is, uitgewerkt worden tot een maxima-

le realisatie van de capaciteiten die toeschouwers en theatermakers nu grotendeels nog maar vermoeden.

In positieve zin is daarmee meteen een beperking gesteld aan het bespreken van kindertheater. R. Ghesquire had het reeds over die problemen in haar inleiding tot *Het historisch receptie-onderzoek van kinderliteratuur* (1). Voor de bespreking van het festival levert dat de volgende gegevens op: teksten over kindertheater zeggen meer over de appreciatienormen van volwassenen dan wel over de receptie van het kind; niet zelden gaan die teksten aan de doelgroep voorbij; en bovendien hebben critici van kindertheater vrij spel met hun beoordeling, precies ter wille van het “ontbreken van een controlemechanisme”.

Verplaatst naar de actuele situatie gaat het hier om de vraag of kindertheater uitsluitend vanuit het standpunt van de volwassene kan besproken worden. Of naar de veronderstelde kinderpsychologie moet opgesteld zijn, dan wel of de pedagogische argumenten (zowel theateraals als buiten-theatraal) het op de artistieke moeten halen. Terwijl dit laatste in de rest van het medium zonder twijfel het voornaamste argument van kritiek is. Gezien de voornamelijk recente belangstelling van de media voor het kindertheater, én de eerder beperkte werkingmogelijkheden van het medium an sich – tenminste in België –, kunnen m.i. beide elkaar op dit ogenblik het best wederzijds beïnvloeden via artistieke en maatschappelijke normen.

Deze beperkingen dienen ten slotte nog aangevuld te worden met criteria die men in het algemeen bij het bekijken van theater kan hanteren, maar die hier pregnanter gesteld worden. Enerzijds door de nog (al te) sterke educatieve functie die van veel kindertheater uitgaat, en anderzijds door de niet te onderschatten invloed die ze op de latere kunstbeschouwing uitoefenen. Die elementen zijn: het vergroten van expressiemogelijkheden, persoons- en identiteitsontwikkeling, emotionele en sociale groei, vergroten van het concentratievermogen, inzicht geven in het belang of de relativiteit van dagelijkse gebeurtenissen en fantasie, het stimuleren van drama als cultuuruiting. (2)

Animatie

Nannie Kuyper, Nederlands auteur van kinderpoëzie, opende het festival met een voordracht uit haar werk. Enkele kleuters zaten daarbij, zogezegd van niets bewust, voor een volle zaal de eerste de beste kleuterklasituatie na te spelen. Niets om over naar huis te schrijven, was het niet dat hiermee een breder aspect van het kindertheater werd aangesneden. Het overgrote deel van de toeschouwers bestond die vrijdag immers uit normalisten. Hun zeer traditionele reacties op totaal achterhaalde aspecten van kindertheater (chaos in de zaal, onophoudelijk een massa kleuters op het podium roepen...) laten toe een serieus vraagteken te plaatsen bij de door minister Dewael in het vooruitzicht gestelde samenwerking tussen school en theater.

Schoenen van Wim Akkermans en *Wiellie Wiebbel* van Cees Brandt waren beide in het bedje van de al te gemakkelijke animatie ziek. Bij Akkermans zorgde een groteske hoeveelheid thema's en theatrale exploten voor complete verwarring, en de enthousiaste reacties die Brandt veroorzaakte, waren het resultaat van een serieus uit de hand gelopen kenmerk van Jozef van den Berg, nl. een beroep te doen op de medewerking van enkele kinderen. Maar het publiek slikte het, en wanneer dit criterium, samen met de moraliserende tendensen, bij het beoordelen van kindertheater gehandhaafd blijft, dan staat het genre inderdaad nog in zijn kinderschoenen. Bij beide produkties ontbreekt de leidende hand van een regisseur.

Dat kan het Nederlands Jeugd Theater niet verweten worden. De groep is hier bekend van het fantasierijke *Het lelijke jonge eendje*, het stripachtige ‘Kuifje in Kongo’-verhaal *Het geheim van Oenis*, en de met grote verwachtingen beladen jubileumproductie *Sneeuwvitje*. Het gezelschap is dus niet voor één net te vangen. In Tielt brachten ze de première van *De held en zijn bruid*, waar elementen uit het volwassenentheater naar de kleuterscène doorgetrokken worden.

Op de nabespreking werd het stuk vergeleken met Het Trojaanse Paard van Jan Decorte, want het